

saa længe, som det selv vil bære det Ansvar, det har taget paa sig.

Hvad der foranlediger mig til at tage Ordet, er nogle Slutningsbemærkninger af den højtærede Indenrigsminister i hans Tale i Middagsmødet. Han udtalte, at vi havde haft god Lejlighed til at diskutere Spørgsmaalet med Ministeriet. Det er en Udtalelse, jeg finder ganske urigtig, det er netop det, vi ikke har haft, navnlig ikke for det økonomiske Spørgsmaals Vedkommende. At vi ikke har haft det paa mange andre Omraader, skal jeg ikke beklage mig over. Saadan som Tiderne og Forholdene nu er, skal mangfoldige Spørgsmaal og netop de allervigtigste Spørgsmaal afgøres allerhurtigst. Kun en bestemt Kreds af Mænd kan vide Besked fuldt ud, og det er de Herrer i Statsraadet. De maa tage deres Bestemmelse, og de maa have Magt til at gennemføre deres Bestemmelse. Ingen kan føle sig brøstholden over, at det sker uden vor Medvirken. Men der kommer unægtelig Spørgsmaal, og ikke mindst paa det økonomiske Omraade, som jeg synes, vi uden nogen Nødvendighed stilles udenfor. Grundspørgsmaal, som vilde være afgørende ogsaa for den Stilling, vi skal indtage overfor den foreliggende Sag, var allerede fremme ved Finanslovforslagets første Behandling, og vi var da godt i Gang med Diskussionen. Ved at Ministrene tog Ordet paa Debattens sidste Dag, blev det imidlertid umuligt at uddybe Diskussionen, skønt der under denne baade af den højtærede Finansminister og den højtærede Handelsminister ligesom nu ogsaa af den højtærede Indenrigsminister netop med Hensyn til økonomiske Spørgsmaal blev fremsat Doktriner, som jeg og mange med mig ikke anser for rigtige.

Hvad den højtærede Finansminister angaar, mener jeg, at han har varetaget selve Finansskassens Tarv paa en virkelig dygtig Maade; derfor synes jeg, vi skylder ham Tak. 60 Millioner's Laanet synes jeg blev godt og rigtigt afgjort, ligesom jeg synes, det var passende, at Statsbeviserne blev udbudt til 5 pCt. Jeg mener, at Finansministeren netop der viste Blik for et bestemt Moment, som aldrig kommer frem i Teoriene om saadanne Spørgsmaal, det psykologiske Moment, der ligger i alt Køb og Salg. Det var det, der bestemte Finansministeren til at udbyde Statsbeviserne til 5 pCt., og det tror jeg, som sagt, var fuldkommen rigtigt gjort. Finansministeren kan imidlertid godt være en dygtig Finansminister i den snævrere Forstand, at Statskassens Tarv passes, og samtidig ikke have nogen synderlig Forstand paa egentlig

økonomiske Spørgsmaal i videre Forstand. At han ikke har det, viste han ved sin mærkelige Paastand i sin Tid om, at naar Staten havde Penge, saa havde vi det allesammen godt. Den højtærede Finansminister kan jo blot se paa Forholdene hos to Stormagter. Den ene — jeg vil ikke nævne denne ved Navn — er det mest fremragende Eksempel paa det fejlagtige i Finansministerens Udtalelse. I vedkommende Land plejer Statskassen at have det godt, men den højtærede Finansminister kan blot spørge Bønderne om, hvordan de har det, og hvorfor Statskassen har det godt, saa vil han faa Rede paa, hvor forkert hans Doktrin er. Det samme Spørgsmaal kan han stille i et andet Land — jeg kan godt nævne det, da det er udenfor Krigen, det er Italien. De Bønder, der bor paa de store Godser i Syden, og Parcelisterne i Norden sidder lige daarligt i det, og de vil ogsaa kunne fortælle, hvorfor de sidder daarligt i det. Den højtærede Handelsminister udtalte, at alting klarede sig i Grunden ganske naturligt. Menneskene kunde ikke gøre noget videre hverken fra eller til. Der trængtes ikke her i Landet til nye Næringsveje, og det var heller ikke muligt at faa nye Næringsveje frem. Jeg vil dertil sige, at i 1780 var der paa en Gaard paa 60 Tdr. Land, 6 Tdr. Hartkorn, en kontant Omsætning paa saadant noget som 4—500 Kr., men i 1910 var Omsætningen 12,000 Kr. Gud ved, hvad det er i Luften eller i Havet eller i Jorden eller i Naturen overhovedet, som har bevirket denne for Livet her i Landet saa glædelige Forskel, hvis det ikke netop er Menneskenes Indsigt, deres Arbejde, deres Kapitalanvendelse paa Jorden. Det er dette, der har gjort Jorden mere produktiv.

Hvad den højtærede Indenrigsminister og hans Stilling til det Spørgsmaal, der her er Tale om, angaar, synes det endnu at være — og er naturligvis — Ministerens faste Overbevisning, at det var rigtigt at fastsætte denne Maksimalpris. Jeg kan nu ikke forstaa, at en Maksimalpris paa Rug i et Land, som er nødt til at indføre Rug for at faa sit Brød, kan være afgørende ogsaa for Brødets Pris. Men saa er der en anden Side af Sagen, nemlig Hensynet til Producenterne. Der møder, set fra et juridisk eller statsretligt Standpunkt, den højtærede Minister og de ærede Medlemmer, der staar paa hans Side i dette Spørgsmaal, Grundlovens § 82 som en Hindring paa deres Vej, og naar de skal sætte over denne Hindring, synes jeg, de hele Tiden taler, som om det, Landmændene kræver, var en